

Sociālais atbalsts Ukrainas civiliedzīvotājiem (aktualizēts 20.05.2022.)

Garantētais minimālais ienākums	<ul style="list-style-type: none">• Garantētā minimālā ienākuma (GMI) līmenis ir tāds pats kā Latvijas iedzīvotājiem, proti, 109 EUR mēnesī pirmajai personai un 76 EUR mēnesī katrai nākamajai personai Ukrainas civiliedzīvotāja mājsaimniecībā.• Tiesības uz GMI ir ikvienam Ukrainas civiliedzīvotājam neatkarīgi no tā, kur dzīvo vai ir izmitināts. To nodrošina tā pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā ir Ukrainas civiliedzīvotāja izmitināšanas vieta vai dzīvesvieta, arī tad, ja Ukrainas civiliedzīvotājs nav deklarējis savu dzīvesvietu, izņemot gadījumu, kad atbalstu jau ir piešķīrusi Ukrainas civiliedzīvotāja iepriekšējās izmitināšanas vai dzīvesvietas pašvaldība.• Pašvaldības sociālais dienests pirmos trīs kalendāra mēnešus pēc Ukrainas civiliedzīvotāja mājsaimniecības pirmreizējā iesnieguma saņemšanas dienas neveic materiālo resursu izvērtēšanu pirms lēmuma pieņemšanas par sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanu.• Pēc trīs kalendāra mēnešu perioda termiņa beigām pašvaldības sociālais dienests sociālo palīdzību piešķir atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktajam, proti, tiek vērtēti ienākumi, ko Ukrainas civiliedzīvotāja mājsaimniecība gūst no darba samaksas, atlīdzības vai saimnieciskās darbības vai no sociālās drošības sistēmas. Tiek izmaksāta starpība starp kopējo mājsaimniecības GMI līmeni un kopējiem mājsaimniecības ienākumiem, ja tie zemāki par GMI līmeni.
Sociālie pakalpojumi	<ul style="list-style-type: none">• Atbilstoši individuālajām vajadzībām: aprūpe mājās vai pārvietošanās atbalsts cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, diennakts sociālā rehabilitācija SIVA (30 dienas), ja personai psihoemocionālā stāvokļa dēļ tāda ir nepieciešama.• Prioritāri nodrošināti tehniskie palīg līdzekļi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.• Autostāvvietas kartes cilvēkiem ar invaliditāti. CSDD izsniedz kartes, pamatojoties uz Ukrainas dokumentu, kas apliecina, ka personai Ukrainā noteikta I invaliditātes grupa vai bērna ar invaliditāti statuss.• Sociālā mentora pakalpojums sākotnējam atbalstam Ukrainas civiliedzīvotājam (pašvaldībās).• Līdz 31.08.2022. sociālo pakalpojumu saņēmējam un tā apgādniekam nav jāveic samaksa par pakalpojumiem. Minētajā laikposmā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēmējiem ir tiesības uz naudas summu personiskiem izdevumiem 15 % apmērā no pabalsta, kāds noteikts Valsts sociālo pabalstu likuma 13. panta pirmās daļas 1. punktā minētajām personām (109 EUR), kuru izmaksā no ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas budžeta.• Līdz 31.10.2022. ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus var piešķirt ārpus rindas (ja minēto pakalpojumu saņemšana ir iespējama tikai rindas kārtībā) bez ārsta speciālista atzinuma (psihiatra atzinuma par personas psihisko veselību un speciālajām (psihiatriskajām) kontrindikācijām un oftalmologa atzinuma) un invaliditāti apliecinoša dokumenta, pamatojoties uz sociālā dienesta veiktu Ukrainas civiliedzīvotāja individuālo vajadzību novērtējumu un lēmumu par pakalpojuma nepieciešamību.• Aprūpes pakalpojums bērniem ar ļoti smagiem funkcionālajiem traucējumiem (ar īpašas kopšanas nepieciešamību), kuriem nav Latvijā noteikta invaliditāte - terminēts uz laiku līdz 31.10.2022.• Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums Ukrainas civiliedzīvotājiem ar garīga rakstura traucējumiem bez psihiatra atzinuma.

	<ul style="list-style-type: none"> • Uz citiem sociālajiem pakalpojumiem tādas pašas tiesības kā Latvijas iedzīvotājiem.
Pārtikas un higiēnas pakas (no Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām)	<p>Atbalsts tāds pats kā Latvijas iedzīvotājiem. Viena persona trīs mēnešos var saņemt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 pārtikas pakas; • 1 higiēnas un saimniecības preču paku; • 2 papildu bērnu pārtikas pakas, ja ģimenē ir mazi bērni vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem; • 1 papildu higiēnas preču paku, ja ģimenē ir mazi bērni vecumā līdz 2 gadiem. • papildus tam ģimenes ar sākumskolas un pamatskolas vecuma bērniem var saņemt mācību piederumu paku. <p>Tiesības ir ikvienam Ukrainas civiliedzīvotājam neatkarīgi no tā, kur dzīvo vai ir izmitināts. Lai saņemtu pakas, jāsaņem pašvaldības sociālā dienesta izziņa par krīzes situāciju.</p>
Pabalsts krīzes situācijā	<p>272 EUR par pieaugušo un 190 EUR par bērnu vienu reizi trīs mēnešu periodā.</p> <p><i>Piezīme: Latvijas iedzīvotājiem šis pabalsts ir atšķirīgs atkarībā no dzīvesvietas pašvaldības.</i></p>
Atbalsts ģimenēm ar bērniem	<ul style="list-style-type: none"> • Bērna piedzimšanas pabalsts* (vienreizējs pabalsts) – 421,17 EUR par katru bērnu. • Bērna kopšanas pabalsts* (ik mēnesi): par bērnu līdz pusotram gadam – 171 EUR mēnesī; par bērnu no pusotra gada līdz 2 gadiem – 42,69 EUR mēnesī. • Ģimenes valsts pabalsts* (ik mēnesi): par vienu bērnu – 25 EUR; par diviem bērniem – 100 EUR (50 EUR par katru bērnu); par trīs bērniem – 225 EUR (75 EUR par katru bērnu); par četriem un vairāk bērniem – 100 EUR par katru bērnu. <p><i>*Apmēri tādi paši kā Latvijas iedzīvotājiem.</i></p> <p><i>Piezīme: bērna piedzimšanas pabalstu izmaksā Ukrainas civiliedzīvotājiem, ja bērns piedzimis Latvijā pēc 24.02.2022. Bērna kopšanas pabalstu un ģimenes valsts pabalstu izmaksā Ukrainas civiliedzīvotājiem, kuri kopā ar bērniem uzturas Latvijā pēc uzturēšanās dokumenta izsniegšanas no 05.03.2022.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Atbalsts ar celiakiju slimiem bērniem*, pamatojoties uz ģimenes ārsta vai gastroenterologa izsniegtu izziņu - 106,72 EUR mēnesī. • Tiesības saņemt Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas Konsultatīvās nodaļas sniegto konsultatīvo atbalstu Eiropas Savienības politiku instrumentu pasākumu ietvaros bērnu ar uzvedības problēmām un saskarsmes grūtībām likumiskajiem pārstāvjiem un speciālistiem (piemēram, izglītības iestāžu pedagogiem u.c.).
Atbalsts ārkārtas aizbildņiem	<p>Nepilngadīgajiem bērniem no Ukrainas, kuri ieradušies bez vecāku pavadības, tiek noteikts ārkārtas aizbildnis bērnu pārstāvībai un aprūpei drošā vidē.</p> <p>Ārkārtas aizbildnim tiek noteikta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atlīdzība par ārkārtas aizbildņa pienākumu pildīšanu (ik mēnesi) – 171 EUR neatkarīgi no bērnu skaita. • Pabalsts bērna uzturam (ik mēnesi) ne mazāks par: 215 EUR par bērnu līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai; 258 EUR par bērnu vecumā 7-18 gadu vecuma sasniegšanai. • Pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei (piemēram, gultas veļas, segas, spilvena, matrača) vai nepieciešamās lietas (summa un kārtība noteikta pašvaldību līmenī).

	<ul style="list-style-type: none"> Tiesības saņemt ārpusģimenes aprūpes atbalsta centra sniegtos pakalpojumus (psiholoģisko atbalstu). <p><i>Piezīme: par ārkārtas aizbildņiem var kļūt Latvijas iedzīvotāji vai Ukrainas civiliedzīvotāji.</i></p>
Atbalsts invaliditātes seku mazināšanai	<ul style="list-style-type: none"> Ukrainas civiliedzīvotājiem ir tādas pašas tiesības uz invaliditātes ekspertīzi, kādas Invaliditātes likumā noteiktas Latvijas iedzīvotājiem. Tiesības saņemt atbalsta pakalpojumus un atvieglojumus invaliditātes seku mazināšanai atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Tiesības saņemt šādus valsts sociālos pabalstus invaliditātes gadījumā: piemaksu pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu ar invaliditāti (106,72 EUR mēnesī), bērna ar invaliditāti kopšanas pabalstu (313,43 EUR mēnesī), pabalstu personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana (213,43 EUR mēnesī), valsts sociālā nodrošinājumu pabalstu (atkarīgs no invaliditātes grupas), ievērojot nosacījumus, kas noteikti Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā. Minētos pabalstus Ukrainas civiliedzīvotājam Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra izmaksā Latvijā noteiktās invaliditātes laikā. Ja Ukrainas civiliedzīvotājam Ukrainā ir noteikta I invaliditātes grupa A apakšgrupā vai bērna ar invaliditāti statuss A apakšgrupā - ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas izsniegtu atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību bez invaliditātes noteikšanas tiesības saņemt bērna ar invaliditāti kopšanas pabalstu (313,43 EUR mēnesī) vai pabalstu personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana (213,43 EUR mēnesī), atbilstoši Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā specifiski noteiktajiem nosacījumiem, ne ilgāk kā līdz 31.10.2022. Ja vēlas saņemt ilgāt, tad jānokārto invaliditāte Latvijā.
Nodarbinātības atbalsts	<ul style="list-style-type: none"> Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) sniegtā palīdzība darba meklējumos - informācija par vakancēm, sadarbība ar darba devējiem darba sameklēšanā. Nodrošina iespēju piedalīties pasākumos, kas sekmē darbā iekārtošanos, piemēram, karjeras konsultācijas, latviešu valodas kursi u.c. NVA bezmaksas tālrunis: 80 200 206. Atļauts nodarbināt Ukrainas civiliedzīvotāju bez latviešu valodas zināšanām tiktāl, ciktāl tas netraucē darba pienākumu pildīšanai. Atļauts nodarbināt ar atvieglotiem nosacījumiem atsevišķās reglamentētajās profesijās. Darba devējiem netiks piemērota prasība par iepriekšēju vakances reģistrēšanu NVA. Nav attiecināma normatīvo aktu par ārzemnieku nodarbināšanu prasība nodrošināt darba samaksu, kas nav mazāka par vidējo bruto darba samaksu Latvijā iepriekšējā gadā. Darba algai jābūt ne mazākai par valstī noteikto minimālo algu 500 eiro apmērā. Darba devējs tiesīgs bez pirmreizējās obligātās veselības pārbaudes veikšanas nodarbināt Ukrainas civiliedzīvotāju trīs mēnešus kopš darba līguma noslēgšanas dienas, izņemot gadījumus, kad paredzēts nodarbināt darbā īpašos apstākļos. Vienreizējs pabalsts Ukrainas civiliedzīvotājam 500 EUR, uzsākot darba attiecības (izņemot nodarbinātības pasākumus vasaras brīvlaikā tiem, kuri iegūst izglītību vispārējās, vidējās speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs).
Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts vecuma gadījumā	<ul style="list-style-type: none"> Apmērs tāds pats kā Latvijas iedzīvotājiem - 109 EUR mēnesī. Tiesības uz valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu vecuma gadījumā ir Ukrainas civiliedzīvotājam, kurš ir:

	<ul style="list-style-type: none"> – uzturējies Latvijā trīs mēnešus kopš ilgtermiņa vīzas vai uzturēšanās atļaujas izsniegšanas dienas, – sasniedzis likumā “Par valsts pensijām” noteikto pensionēšanās vecumu (2022.gadā - 64 gadi 3 mēneši), bet nav tiesību uz vecuma pensiju Latvijā. • Pabalstu sākotnēji izmaksā avansa maksājumā līdz laikam, kad Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra saskaņā ar <i>Latvijas Republikas un Ukrainas līgumu par sadarbību sociālās drošības jomā</i> saņem no Ukrainas kompetentās institūcijas informāciju par Ukrainā piešķirto un saņemto pensiju un tās apmēru. • Pabalstu izmaksā ilgtermiņa vīzas vai uzturēšanās atļaujas derīguma termiņa laikā.
<p>Sociālās apdrošināšanas atbalsts</p>	<p>Tiesības uz tiem pašiem pakalpojumiem kā Latvijas iedzīvotājiem, ja ir veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Gan uz Latvijas iedzīvotājiem, gan Ukrainas civiliedzīvotājiem attiecas kvalifikācijas perioda nosacījumi atsevišķiem pabalstiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nav kvalifikācijas perioda slimības pabalsta saņemšanai, lai koptu slimu bērnu, kurš jaunāks par 14 gadiem. • Nav kvalifikācijas perioda slimības pabalsta un apdrošināšanas atlīdzības saņemšanai nelaimes gadījumā darbā. • Kvalifikācijas periods vismaz 3 mēneši pēdējo 6 mēnešu laikā vai 6 mēneši pēdējo 24 mēnešu laikā slimības, maternitātes, paternitātes un vecāku pabalstiem. • Kvalifikācijas periods bezdarbnieka pabalsta saņemšanai ir vismaz 12 mēneši pēdējo 16 mēnešu laikā.

Vairāk: <https://www.lm.gov.lv/lv/node/5365>